

ADEGA

ANOS

COIDANDO
A TERRA

ADEGA: 50 ANOS COIDANDO A TERRA

Esta publicación forma parte das actividades conmemorativas do 50 aniversario da Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza, ADEGA. Vai dedicada a todas as persoas que contribuíron á historia do ecoloxismo galego e de ADEGA, nomeadamente, ás súas socias e socios.

1ª Edición
Decembro 2025

ADEGA
Avenida de Castelao, 20 Baixo
15704 Santiago
www.adega.gal
(Asociación declarada de utilidade pública: DOG nº74, 18/04/2017)

Edita: Deputación Provincial da Coruña
Coedita: ADEGA
Autoría: VV. AA.
Coordinación: Manuel Soto
Revisión lingüística: Fran Rei, Xurxo Feijóo, Uxía Iglesias e Manuel Soto
(Como criterio de homoxeneización, no caso de artigos escritos segundo a norma oficial, optouse no posíbel pola forma máis próxima do noso sistema lingüístico internacional, dentro do acordo normativo de 2003).

Imaxe da capa: Isabel Vila
Deseño e maquetación: Ouvirmos S.L.
Impresión: Deputación Provincial da Coruña
Depósito Legal: C 214-2026
ISBN: 978-84-9812-431-6

© Dos artigos e fotografías: Autores e autoras
© Da obra completa: ADEGA

Esta publicación contou co apoio de:

O formato deste libro permite o máximo aproveitamento dos pregos de papel, o que contribúe á protección do medio ambiente.

O papel empregado nesta edición foi producido de forma ambientalmente correcta, socialmente xusta e economicamente viábel.

Esta obra publícase baixo unha licenza Creative Commons
Atribución-Non Comercial-Sen obra derivada
4.0 Internacional (CC BY-NC-ND 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Edición non venal

ÍNDICE

SAÚDO	8
PRESENTACIÓN	10
PARTE I) DE HISTORIA E LOITA ECOLOXISTA NA GALIZA	19
A necesaria organización na defensa da terra	21
Galiza: a problemática ambiental nun país conquistado	
Ramón Varela Díaz	24
Creación e consolidación de ADEGA	31
ADEGA na lembranza persoal:	
unha organización aberta e multidisciplinar	
Fernando González Laxe	34
Arredor de ADEGA e o ecoloxismo galego	
Carlos Vales Vázquez	40
A consolidación de ADEGA nos anos oitenta do pasado século	
Xosé A. Fraga Vázquez	54
Elas, as referentes na defensa da terra	61
Feminismo e pacifismo: eixos fulcrais da nosa actividade	
Adela Figueroa Panisse	64
Celulosas: ameaza continua	73
Celulosas e Galiza	
Pilar Bermejo	76
... e Xove non foi nuclear	81
E Xove non foi nuclear	
Froilán Pallín, Daniel L. Vispo	84

Vertidos radioactivos na Fosa Atlántica	89
ADEGA e as verteduras de residuos radioativos na Fosa Atlántica	
Tim Modesto Solha Sanz	92
A expedición de ADEGA ao Reino Unido	
contra os vertidos radioactivos	
Carlos Silvar	94
Desarme e paz	99
Antimilitarismo e ecoloxismo, camiños paralelos	
Xesús Domínguez	102
Ríos vivos, auga limpa	107
A loita por uns ríos vivos e auga limpa na Galiza	
Manuel Soto, Ana F. Santamariña	110
Residuos: volta e dálle cos 3Rs	119
Da denuncia á proposta: a traxectoria de ADEGA na xestión dos residuos	
María Rodríguez Lafuente	122
Eólicos: a especulación sen control	127
Eólicos si, mais non así	
Belén Rodríguez	130
Catástrofes no mar e na costa	141
Petroleiros e buques contaminantes no litoral galego	
Fiz Fernández Pérez	143
Extractivismo na terra e no mar	155
A loita ecoloxista contra a megaminaría contaminante na Galiza	
Fins Eirexas	158
Lumes ou planificación forestal	165
Cinquenta anos de abandono dos montes	
Jesus Pereiras López	168
Educación ambiental: o noso compromiso	175
Educación ambiental desde o ecoloxismo: programas e	
proxectos de educación ambiental nos 50 anos de ADEGA	
Ramsés Pérez	178

Fundación Eira: outro mundo é posíbel Xosé Salvadores Cobas	188
Federación Ecoloxista Galega	193
AGENG e FEG: 40 anos agrupando o ecoloxismo galego João Manuel Peres Lijó	194
 PARTE II) DE ACTUALIDADE E FUTURO ECOLÓXICO	203
Arousa: unha ría en perigo Xaquín Rubido	204
Biodiversidade galega: atrapada na inseguridade xurídica Martíño Nercellas	210
Efectos ecolóxicos da eucaliptización: non é verde todo o que loce verde Adolfo Cordero-Rivera	222
Protexer o monte común: prevención de incendios e compensación ambiental María Xosé Vázquez Rodríguez	234
De xenocidios, epistemicidios e ecocidios. Unha reflexión sobre a transición enerxética en Galiza Xavier Simón Fernández	242
Límites planetarios seguros e xustos: un marco conceptual para diagnosticar e afrontar a crise ambiental Emilio Fernández Suárez	252
 ADEGA: UNHA CRONOLOXÍA DE FEITOS QUE SEGUE	266